

FORSSAN MALLI VÄESTÖRYHMIEN VÄLISEN KONFLIKTIN SOVITTELUSTA

Toteutetun käytännön nimi

Forssan malli väestöryhmien välisen konfliktin sovittelusta.

ECPA-pääpalkinnon vuonna 2018 voittanut sovittelumenetelmä

Mistä käytäntö sai alkunsa, kauan se on ollut käytössä ja miksi sille oli tarvetta?

Forssassa puhkesi joukkotappeluita paikallisten nuorten sekä vastaanottokeskusten asukkaiden välillä syksyllä 2016. Tapahtumat vaikuttivat kaupungin ilmapiiriin ja ihmisten turvallisuuden tunteeseen. Forssan kaupunki loi hyvän käytännön väestöryhmien väliseen konfliktiin puuttumiseksi mahdollistamalla laajan yhteisösovittelun. Kaupunki perusti moniammatillisen verkostotiimin mahdollistamaan tiedonkulun ja ratkomaan ongelmia. Vuoropuhelun mahdollistamiseksi käynnistettiin yhteisösovittelu, jonka suorittivat sovittelijat, Miriam Attias ja Hanna Vuorinen. Työn mahdollisti Oikeusministeriön Perusoikeus- ja demokratiayksikön TRUST-hanke.

Ketkä osallistuivat käytännön kehittämiseen ja toimeenpanoon?

Sovittelijat, varsinaisen sovittelun suorittaminen
Oikeusministeriö, kokeilun rahoitus

Kaupunki nimesi moniammatillisen verkostotiimin, jonka tarkoituksena oli koordinoida tilannetta ja tiedottaa asiaan liittyvistä toimenpiteistä, viestiä ulospäin sekä sisäisesti muuttuvista tilannetiedoista sekä mahdollistaa tarvittavien toimenpiteiden toteuttaminen ((ks. <http://www.forssa.fi/uutisnostot/?newsid=1532>) Tiimin muodostivat poikkihallintokuntainen edustus viranomaistoimijoita sekä kaupungin korkein johto.

Työryhmässä olivat mukana

- valtuuston puheenjohtaja, kaupunginhallituksen puheenjohtaja sekä kaupungin virkamiesjohto ja viestintä.
- Vastaanottokeskuksen edustus
- Seudun tai kaupungin maahanmuuttkoordinaattori/maahanmuuttoasioista vastaava
- Opetustoimen johto sekä mukana olleiden nuorten koulujen edustus: peruskoulut/lukiot/ammattioppilaitos
- Hyvinvointipalvelut/Sosiaalitoimi/koulukuraattorit
- Vanhuspalvelut
- Nuorisotoimi
- Poliisi

Itse yhteisösovittelu oli vain yksi osa kaupungin toimista asian suhteen. Sovittelun kannalta oli tärkeää, että työlle oli tuki kaupungin korkeimmalta johdolta. Tämä mahdollisti ihmisten ja toimijoiden tavoittamisen sekä työn sujuvan etenemisen.

Miten käytäntö toteutettiin?

YHTEISÖSOVITTELUN TAVOITE JA VAIHEET

Joukkotappelu vaikuttaa vahvasti yleiseen turvallisuudentunteeseen. Turvallisuuden tarpeet koskevat kaikkia: paikallisia ja vastaanottokeskuksen asukkaita. Jotta konfliktin kärjistyminen pysähtyy, tarvitaan vuorovaikutusta edistäviä, ratkaisukeskeisiä toimia. Konflikti on mahdollisuus oppimiselle ja ratkaisukeskeiselle keskustelulle. Yhteisösovittelun perusajatus on löytää eri osapuolten intressit ja tarpeet, lopettaa väkivalta ja edistää rauhanomaista rinnakkaiseloä sekä väestöryhmien välisiä suhteita.

Yhteisösovittelu ei ole rikos- ja riita-asioiden sovittelua. Poliisi suorittaa esitutkintaa joukkotappelun osalta ja se on oma prosessinsa. Yhteisösovittelu alkaa avainhenkilöiden kartoittamisella ja tapaamisella sekä tarvekartoituksella. Tarkoituksena on saada aikaan dialogi. Yhteisösovittelu edistää tilanteen rauhoittumista siten, että ihmiset tulevat kuulluksi ja saavat mahdollisuuden reflektoida sitä, kuinka tässä tapauksessa vastaanottokeskuksen olemassaolo sekä joukkotappelu ovat vaikuttaneet heidän omaan elämäänsä ja mitä tarvitaan epämurkavuuden ja turvattomuuden poistamiseksi.

Forssassa tilannetta hämmensivät myös ulkopuolelta tulevat tappelun kannattajat ja tappelijoiden saama tuki ulkopuolelta. Ulkopuolisten intressit on tärkeää selvittää paikallisille. Ulkopuolelta tulevien agitaattoreiden vaikutusvalta katkeaa, jos kaupunki mahdollistaa sen, että kaupunkilaisten huolet otetaan huomioon myös muiden toimijoiden kuin ulkopuolisten, nuorille helppoja selityksiä tarjoavien, toimijoiden taholta.

Ensimmäiset askeleet tilanteen rauhoittamiselle ovat siis:

1. Prosessin käynnistymisestä tiedottaminen
2. Osallisten kartoittaminen ja tapaaminen
3. Muiden avainhenkilöiden kartoittaminen ja tapaaminen
4. Kohdennetut vuorovaikutustoimet
5. Muut, tarpeiden mukaan räätälöidyt toimet yhteistyössä eri toimijoiden kanssa

Kuinka paljon ja millaisia kustannuksia aiheutui käytännön toteuttamisesta?

Ulkopuolisten sovittelijoiden kustannukset, tarjoilukustannukset, muut toimivat osana perustyötään

Voiko käytännöllä sanoa olleen konkreettisia tuloksia ja vaikutuksia?

Kyllä! Vihateot ja koston kierre loppui ja päästiin sopimukseen. Vuorovaikutus muuttui, turvallisuuden tunne parani ja verkostot ja suhteet vahvistuivat.

Olisiko jotain voitu tehdä paremmin tai eri lailla? Mikä oli erityisen haasteellista?

Jatkotyö, on haasteellista jatkaa sovinnonteon vaiheessa sitten kun tilanne on rauhoittunut ja välittömiä jännitteitä ei ole enää havaittavissa.

Mahdollisen jatkotyön kuvaus

Verkosto valmiina

Miten käytäntö paransi kaupungin, kunnan tai alueen turvallisuutta?

Viharikokset loppuivat, joten turvallisuudentunne parantui osapuolten keskuudessa saavutettuun sopimukseen ja vuorovaikutukseen. Se parani myös muiden keskuudessa, kun he tulivat ajatuksineen kuulluksi prosessin myötä vaikeivat osallistuneet itse.

Opit/kokemukset, joista muut toimijat voivat hyötyä

Forssassa mallinnettiin hyvä käytäntö, jossa onnistumisen edellytyksenä oli mm.

o Nopea reagointi ja avoin tiedottaminen

o NEUTRAALI viestintä: ei lakaista maton alle tapahtunutta, mutta ei puhuta ”joukkotappeluista” vaan mahdollisimman neutraalisti ”tapahtumista” ja ”välikohtauksesta”, kunnes lisätietoa saadaan.

o Viestinnässä ilmaistiin selkeästi RATKAISUKESKEISYYS: vuoropuhelun avulla pyritään löytämään tilanteeseen ratkaisu ja prosessiin osallistetaan ne, joita asia suoraan sekä välillisesti koskee.

o VIRANOMAISTEN YHTEISTYÖ: tilanteen monialainen kartoittaminen ja yhteinen tilannekuva, lisäksi viranomaisten resurssien hyödyntäminen sovittelun tukena, sovittelun ja muiden toimien yhteensovittaminen, tiedonvaihto ja yhteistyö konkreettisesti. Viranomaiset mahdollistivat avainhenkilöiden löytymisen ja vuoropuhelun aloittamisen, ja sovittelija sai avainhenkilöihin yhteyden verkoston kautta.

Keneltä tai mistä saa lisätietoa hankkeesta?

Etunimi: Miriam

Sukunimi: Attias

Yritys / Organisaatio: Ajatuspaja RTI

Sähköposti: miriam.attias@communitymediation.fi

Puhelin: 040 351 33 95

Verkkosivu: www.depolarize.fi

Some: [facebook.com/depolarize](https://www.facebook.com/depolarize) sekä [facebook.com/konfliktinratkaisu](https://www.facebook.com/konfliktinratkaisu)